

GOBIERNO DEL
ESTADO DE MÉXICO

Periódico Oficial

Gaceta del Gobierno

Gobierno del Estado Libre y Soberano de México

REGISTRO DGC NÚM. 001 1021 CARACTERÍSTICAS 113282801

Director: Lic. Aarón Navas Alvarez
legislacion.edomex.gob.mx

Mariano Matamoros Sur núm. 308 C.P. 50130

A: 202/3/001/02

Fecha: Toluca de Lerdo, Méx., martes 25 de julio de 2017

“2017. Año del Centenario de las Constituciones Mexicana y Mexiquense de 1917.”

Sumario

SECRETARÍA DE DESARROLLO SOCIAL

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA MAZAHUA
DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL
PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL 4X1
PARA MIGRANTES, EJERCICIO 2017.

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA OTOMÍ DE
LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA
DE DESARROLLO SOCIAL 4X1 PARA
MIGRANTES, EJERCICIO 2017.

Tomo
CCIV
Número

17

SECCIÓN CUARTA

Número de ejemplares impresos:

300

PODER EJECUTIVO DEL ESTADO

SECRETARÍA DE DESARROLLO SOCIAL

ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ, NU SEKRETARIO KJA PJOXTEJI NU ARKATE TS'IB'ONDO NU MAMA YO TS'UÑA JÑI' NU TS'UÑATJO XI, TS'ICH'A, ÑANTO, DYECHA, DYECHA NAJA, DYECHA YENCHO, NU TS'UÑATJO IV ÑE DYECHA JÑINCHO, NU TJURU NU PJOXTE YO TE'E A TS'IB'ONDO; ÑANTO TS'UÑA XI, JÑINCHO TS'UÑATJO III, DYECH'A NZINCHO, DYOTE ÑE DYOTE ÑANTO NU TJURU NU PJOXTE NU ARKATE TS'IB'ONDO ÑE ÑANTO VII NU IN TJURU A MBO'O NU SEKRETARIA NE PJOXTE, ÑE

K'O MAMA

Ka nu b'epji nu arkate nu ts'ib'ondo, ne'e ra tsja'a nu zakju na jo'o nujyo te'e ko b'ub'u a Ts'ib'ondo, nu sekreteria desarroyo sosia ngeje ko ra pepji mbara jandaji ko ngeje ko nestaji yo te'e nza kja chopju, mba ra jod'u ra mimiji na jo'o yo te'e kja in jñiñi, ra pjongu na jeb'i ko mama k'e ra pjozte yo te'e ko kara kja mi b'ub'u yo meb'ondo, ñe ra partisipa na jo'o yo pjozte, yo te'e ñe ko ra ne'e ra pjons'uji.

Nza kja mama nu Ngunxoru a B'ondo ja ba mimi yo Te'e (ENADID) 2014, nu te'e ko pedye a tji'i nu Ts'ib'ondo a B'ondo nu kje'e 2009 ñe 2014 pedye nu 49 mil 641 te'e, nujyo ngeje nu 27.3% (13 mil 545 yo te'e) ko kara a Xoñi B'ondo, nu 7.3% (3 mil 619 ko te'e) mimi na d'año jñiñi ñe 65.4% (32 mil 477 ko te'e) mimi a d'año jñiñi a B'ondo.

Nza kja mama nu Consejo nu Tab'ondo a B'ondo ko pjonu te'e k'u chju'u (CONAPO), mo ra paraji ja nzi te'e pedye na je'e k'a B'ondo- K'u chju'u Estados Unidos nu kje'e 2010, ne 1.5% yo ngumu kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ra ma tsjanja merio k'o manda yo b'edyi ko kara na je'e jñiñi, a kjanu, yo jmu'u a Ts'ib'ondo a B'ondo, ñe nu Sekretaria nu k'o pjozte te'e, Yo arkate kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ra tsja'a nguenda yo b'epji ko poji na je'e a tji'i nu B'ondo, yo arkatejnu ra kjaji b'epji kja nu jñiñi yo mbepji, mbara ra kjaji ra kja'a b'epji, ñe mbara pepji yo arkate a n'año jñiñi a Ts'ib'ondo, yo jmuru te'e ko poji na je'e, yo ngummbepji ñe yo te'e.

Nu b'epjijnu k'u chju'u 4x1 ko te'e ko pedye na je'e ra tsja'a nguenda yo te'e ko poji na je'e, nu pa'a 31 nu zana naja nu kje'e 2013, o pjonguji nu xiskuama k'u chju'u "Gaceta nu arkate" yo tjuru kja pa'a 29 nu zana naja nu kje'e 2016, ko mama pje ko ra unu yo te'e mbe ñe jo nesta mba ra unuji yo pjons'u.

Nza kja pepjiji nza kja mama nu ko "pro-persona", nza kja mama nu tjuru naja nu Taxiskuama a B'ondo, a kjanu ra tsjaji nza kja mama nu tjurujnu a kjanu ra pjons'uji yo te'e xo a kjanu so'o ra ngezjojme nzi na texeji, dyanda ra oruji jeb'i mba ra kich'iji a nu b'epjijnu.

K'e ro mama ka 8.4.2 un jña'a e) kja yo tjuru, nu komite k'u janda ja ba pepji, ngeje nu b'epji, CAyS/P4PM/SE-01/2017-02 k'u o b'epji na ot'u b'epji, nu pa'a 12 nu zana naja nu kje'e 2017, nu ko o mama ke na jo'o ñe nu mama nu xiskuama nu mbezhe 21506A000/RO-002/2017, nu pa'a 13 nu zana naja nu kje'e 2017, nu ngumu nu k'u pjozte te'e yo jñiñi, nza kja mama nu tjuru 23 nu xiskuama tjuru ko pjozte te'e kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, ngeje ko o mama ke na jo'o yo.

Nza kja mama nu jeb'i 208F1A000/RESOL-006/2017, nu pa'a 18 nu zana naja nu kje'e 2017, nu komisio a Ts'ib'ondo ke kja'a na jo'o, nza kja mama nu tjuru mba ra kjaji na jo'o kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ñe kja yo jñiñi nza kja mama yo tjurujnu, ngeje ko yo tjuru ko ra kjaji; mama k'o b'ub'u a xoñi, ra mama ko b'ub'u a ndub'u:

YO O MAMA NU SEKRETARIO NE PJOXTEJI, NGEKUA MAMA YO TJURU NE B'EPJI NE PJOXTEJI MBARA PJONS'UJI YO TE'E 4X1 YO KO O PEDYE NA JE'E, MBA RA NGUARU NZA KJA A NDUB'U:

YO IN TJURU MA RA TSJA'A NE B'EPJI KJA NE PJOXTEJI MBARA 4X1 YO KO O PEDYE NA JE'E

1. Textjo ko ra mama

1.1 Nu k'o mama ne b'epji

Nu b'epji ko tsja'a pjozte k'u chju'u 4 x1 mba yo te'e ko pedye na je'e ngeje na b'epji ko o kja'a yo d'año jmu'u nza kja'a ko b'ub'u a ts'ib'ondo nza kja ko enje a in jñiñi, yo ko pjenda poji, ñe yo te'e ko dyenje na je'e, ngeje ko ra kjont'u ko nestaji, yo ko nesta kja in jñiñi, nza kja yo bepji kja jñiñi ja ba ña'a kja in jñiñi yo te'e ko pedye na je'e.

1.2 Yo tjuru te'e ko át'á

Mba ra kja'a na jñiñi na jo'o ñe dya ri tsja'a na s'o'o yo d'año te'e.

2. Pje mama yo jña'a.

Nza kja mama yo tjuru ko jyunsru kja ne xiskuajmajnu, mama ga ba kjaba:

Nu jeb'i ko mama ya nguaru, na xiskuama jango ra mama ke ya nguaru nu b'epjijnu nza kja mamaba, ngek'ua yo arkate a jñiñi, nu te'e ko pedye na je'e, nu Ngumpjoxte ñe nu Sekretaria nu Desarrollo Social, ngeje nu Ngumpjoxte a jñiñi.

Yo pjons'uji kja in jñiñi, yo ko pepji ka in jñiñi ñe pjozte ñe mo nzi na pepji ko nu subsekretaria ko pjozte textjo yo jñiñi a Zumi, ñe textjo yo jñiñi ko pepji ko pjozte a b'ondo kja Nororiente ñe yo jñiñi a b'ondo kja oriente ñe yo ko pepji a d'año jñiñi, ko ra mburu ra pepji ko chju'u 4 x 1 ko te'e ko pedye na je'e.

Yo te'e ko ra pjons'uji, kja yo mejñiñi ñe yo te'e ko ra pjons'uji ñe textjo ko o junsru in chju'u ko pjons'uji kja ne b'epji ko chju'u 4 x 1 ko te'e ko pedye na je'e.

CIEPS, k'o e te'e k'o b'ub'u kja ra tsja'a t'onu ñe ra mama jango ga tsja'a ne politika kja in jñiñi.

Yo komite in jñiñi, nu komite ko kara in jñiñi.

Ja b'ub'u yo te'e a in jñiñi, kja texe yo d'año jñiñi ñe ka b'ub'u yo te'e ñe ka na jo'o ka pepji yo te'e. Nu jñiñijnu ra para ñe ra jyunsru ña chju'u nza kja mama yo tjuru o ma xi nza kja mama yo te'e a in jñiñi.

Nu ko ra pepji o ra tsja'a, a textjo yo jñiñi, yo ngich'a ko dyenje merio, yo te'e ko pepji, yo jmuru te'e ñe yo te'e ko ra pjons'uji ko yo b'epji ko kjaji.

Nu ko pepji nza kja mama nu Normativa, nu k'a komite ko para ko te'e ra pjons'uji un b'epji ko chju'u 4 x 1 yo te'e ko pedye na je'e, nza ka mama yo kjo pjenda kjajiyu.

Nu tjuru, k'a in tjuru ñe ne pjozteji nu Ts'ib'ondo a B'ondo.

In chju'u ko teb'e, k'o e te'e k'o o jñuzu in chju'u, k'o pezhi nrrenxe k'o oru ngekua ra pepji k'a ne b'epji ne pjozteji ko chju'u 4 x 1 yo te'e ko pedye na je'e.

Yo te'e ko ra pjons'uji, Yo tju'u ko ra pjons'uji ñe ko te'e ko b'ub'u kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, ko ra pjons'u nu b'epji ko chju'u 4 x 1 yo te'e ko pedye na je'e.

Nu b'epji, k'a ne b'epji nu pjons'u te'e a jñiñi 4 x 1 yo te'e ko pedye na je'e.

Nu b'epji ne pjozteji, yo kja'a yo arkate mbara ra mbosu yo e te'e k'o tropu mbara k'o dya nda ju'u, ra so'o ra unu na chopu, nza kja mama nu b'epjijnu ko ra pjons'u.

Nu b'epji a B'ondo, nu xiskuama ko mama ja ba kja'a, pe gi kja'a, ñe pje kja'a o tsja'a, yo pezhe yo te'e ko pjons'uji, kjo ngeje, ja nzi, pje ra unu yo te'e, nu pa'a mo ra mburu ñe mo ra nguaru, kjo ngeje ra tsajnu, ñe b'epji ko ra pjonu ra tsanja texe ko nesta ma ra pedye a yo jñiñi: ko nesta a jñiñi, ja ba ra ñaji ñe yo b'epji ko kjaji in jñiñi.

Yo tjuru, k'o in tjuru k'a mama jango rge pepji nu b'epjijnu.

SEDESEM, k'a Secretaria kja ne b'epji ne pjoختهji nza kja nu Arkate Ts'ib'ondo a B'ondo.

Nu ko oru, k'a te'e k'a jusu in chju'u, mbar amo ra mama a kjanu, ra ngeje ra mbosuji nza kja jyuns'u nu b'epjijnu.

Nu ko ra kjaji nguenda, nu ngumu kja pjos'u te'e kja ne Ts'ib'ondo.

3. k'o ne ra tsjaji

3.1 Texe

Ra pjons'uji ko tsja'a yo te'e ko pedye na je'e ko mi mimi a Ts'ib'ondo, ra pjons'uji ra nzhoβu kja in jñiñi ko o te'e ñe ra pjons'u yo arkate a i jñiñi ñe a ts'ib'ondo, xo ra pjons'u yo te'e ko pes'i merio, yo jmuru te'e ko ne'e ra mimiji xo na jo'o kja yo d'año jñiñi.

3.2 Yo d'año ko ra tsja'a

Ra pjons'uji ra pepji nzi na texeji yo d'año arkate, yo arkate a jñiñi, yo pes'i merio, yo jmuru te'e ñe yo jmuru te'e ko pedye na je'e, ngeje ko ra tsja'a yo b'epji ma ra pes'i ko nesta kja yo tajñiñi; nza kja yo bepji ñe ra pes'i textjo ko nesta kja ne jñiñi yo te'e ko pedye na je'e, mba dya ra jyombeñe texe ko mi kja'a ka in nzumu yo te'e ko o pedye na je'e.

4. Texe k'o át'áji

4.1 Texe k'o te'e

Yo te'e k'o b'ub'u a Ts'ib'ondo a B'ondo.

4.2 Te'e ko nesta ra mbonsuji

K'o e te'e k'o b'ub'u a Ts'ib'ondo a B'ondo ñe ja mi mimi yo te'e ko pedye na je'e.

4.3 K'o te'e k'o ne'e ra mbosuji

Yo te'e ko b'ub'u a jñiñi ko pedye na je'e kja ne Ts'ib'ondo ko nza ma dya mimi na jo'o ndezde in jñiñi ñe ja ba ñaji, nza kja mbara pjos'u yo nesta kja yo tajñiñi.

5. Ja ngekua ra saja

Nu b'epjijnu ra pepji texe yo jñiñi ka mi b'ub'u yo te'e ko pedye na je'e kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo.

6. Pjosu

6.1 Pje k'o ra pjosu

Yo chopju ko ra unu ngeje ko ra pepji yo ko nesta yo d'año b'epji nza kja: xoru, mba dya ri s'odye, yo eñe, yo ndeje ko si'i, ka pedye ko dya jo'o, yo sibi, yo dyinji, ñe mba ra tsjaji na jo'o k'a in jñiñi, nza kja mbara pjos'u yo nesta kja tajñiñi.

6.2 Janzi ra pjosu

Nu chopju ko ra kjontu nde ma naja b'epji ngeje nu arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo, yo arkate a jñiñi, yo d'año b'epji, ñe yo jmuru te'e ko pedye na je'e, nzi na ra kjontu yo.

Nu chopju ko ra unu yo arkate kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ra unu nde ma naja dya ra tsobu 350,000.00 (jñite ñe ts'ite mbexo 00/100 M.N.), xo mo na kjuana ra nesta o ra mama yo pjoخته ko ra so'o ra ch'unu a kjanu nu normativa.

Nu merio ko ra unu nu arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo ra dyaku mo nu arkate a jñiñi, yo d'año b'epji, yo jmuru te'e, yo te'e ko pedye na je'e, ra unu ko ne'e. A kjanu ra pjons'uji na jo'o yo jñiñi ko nestaji ra pjons'u, ra pjons'u yo te'e jmuru ko pedye na je'e ñeje yo ko ne'e ra unu yo te'e ko b'ub'u kja yo jñiñi, janzi nu bepji kja nte'e.

Nu pjons'ũ ko ra tsjaji kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ngeje ko dya xi ra orũ, ñe ngeje ko ra kjontũ nu SEDESEM, ñe k'ũ dya ra orũ ch'orjũ yo te'e ko ra pjons'ũji.

7. Jango ra tsjaji

7.1 Yo te'e k'o ra mbos'ũji

7.1.1 K'o ra dyorũji ñe pje nesta yo te'e k'o ra mbos'ũji

- a) ra b'ũb'ũ kja na jñiñi ko mi b'ũb'ũ a Ts'ibondo a B'ondo;
- b) Ra nesta na kjuana yo ko pjenda pes'i kja in nzumũji, nza kja kjo nesta mba ra b'ũb'ũ na jo'o kja mimi, ñe t'ezi ka pedye jmicha; nza kja bepji jñiñi.
- c) Ra jizhi nu jeb'i nu arkate a Sekretaría nu Desarrollo Sosial ñe nu a Kjaji Pjoxte;
- d) Ra i'chi nu b'epji ko ne'e; ñe
- e) Ra pes'i texe yo jeb'i ko nesta, ñe ko mama ko ra so'o ra pepji na b'epji nza kja mama yo arkate ko pjoxte o bepji.
- f) Nu jeb'i ko mama k'e ngeje na b'epji ko jmurũ te'e ko pedye na je'e, ngeje ko mama ja ba dyenje yo te'e kja na jñiñi a Ts'ib'ondo a B'ondo ñe, xo ra nestaji na jeb'i origina mba ra jyandaji ko na kjuana;
- g) Ra tuns'ũ na jeb'i ko mama kjo ngeje ñe ja ngeje in nzumũ nu arkate nu b'epji yo te'e ko pedye na je'e ñe na jeb'i ko mama ko na kjuana na jeb'i origina; ñe
- h) Ra nizhi yo jeb'i ko mama ja ba ra tsja'a nza kja mama yo tjurũju.

Yo kjo pjenda nesta ra paraji dya ra mamaji ñe ra pjorũ nza kja mama yo tjurũ ko o kjaji kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo; ñe nza kja mama yo tjurũ ko mama a kjanu.

7.1.2 Ko mama ko ngeje ra ot'ũ ra pjons'ũji

Ra kichi yo te'e ko ndame ra tsjanja yo jeb'i ko nesta nza kja mama yo tjurũba, ñ enza kja mama a ndũb'ũ:

- a) Ra ot'ũ ra pjons'ũji yo te'e ko xo b'ũb'ũ kjana jñiñi ko b'ũb'ũ na je'e, ñe ko pepji textjo o ko tsja'a jmurũ; ñe
- b) Yo bepji mbara yo nte'e kja tajñiñi.

Mo ra nguaru yo kjo pjenda unũ nza kja merio ñe ra kjaji b'epji ko na jotjo ra pepjiji nza kja mama yo tjurũ ñe mo ra dũs'ũji ka xiskuama, ra xipji k'e ra teb'e.

7.1.3 Ma ra jyuns'ũji ko ne'e ra pepji

Yo te'e ko pedye na je'e ra tsjaji yo jeb'i mba ra jyunsrũji in chju'u, ñe nu pa'a ñe kja jñiñi ko nesta nza kja mama yo pjoxte.

Textjo yo te'e ko jmurũ ko pedye na je'e ra so'o ra jyunsrũji kja ne xiskuama, nu jeb'i ko ra jyokũ dya ra kjontũ mbe dya mama ko ra unũ o iyo.

Yo te'e ko pedye na je'e ñe ko jmurũ mba ra pepji xo ra so'o ra pepji o ra jyokũ nu jeb'ijnu kja ne pjoxte nu Ts'ib'ondo a B'ondo k'ũ b'ũb'ũ kja Houston, Texas; Ngumũ a B'ondo ka Chicago, Illinios ñe Ngumũ Ts'ib'ondo a Los Angeles, California; ko ra manda kja ne SEDESEM ñe ra pjons'ũ yo pjoxte na je'e, mba ra mama ko ra pjons'ũ maxi iyo.

7.1.4 Yo jeb'i ko ra jyokũ

- a) Natjo xiskuama jango ra nizhi;

- b) Nu jeb'i ko ra mama ra ch'unu pjons'uji;
- c) Nu jeb'i ka mama k'u ya unuji na jo'o; ñe
- d) Textjo ko ra nesta ra jyokũ nza kja mama nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.5 Ra opjú mba ra unu ko ra pjons'uji

Nu Pjoxte ko pjons'ú te'e ngeje ko ra jyokũ texe yo te'e ko ra kich'i o ra pedye textjo yo kje'e, nza kja mama nu tjurũ ko so'o ra jyandaji ñe ra mama ja ba kjaji kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo ñe texe yo jñiñi; yo kjo pjenda nuji mba ra kichi o ra pedye na te'e nza kja mama yo pjoxte ko pjons'ú te'e kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo; ñe texe ko mama nu tjurũ mba ra pjons'ú, xo ra manda nu Diresio ko kjaji Pjoxte, nza kja mama nu jña'a 13 nu jña'a VIII ñe yo pezhe nziyo ñe ñanto nza kja mama nu tjurũjnu.

Yo te'e ko ra pjons'uji ngeje ko b'ub'ũ kja ne d'año jñiñi ko saja pjoxte, ñe ja nzi b'epji ra so'o ra tsjaji, xo, ja nzi te'e ra pjons'uji.

7.1.6 Yo tjurũ yo te'e ko ra pjons'uji ko pedye na je'e

- a) Ra tsjanka yo merio ko unu mba ra pepji nza kja mama nu tjurũ nu jeb'ijnu, nza kja mama nu jeb'i ko chunu nu pjoxte;
- b) Ra pepji ko nu Komite nu in jñiñi; ñe
- c) Ra ñaji na jo'o dya so'o ra mama nujyo ra tsja'a ra ue'e nu te'e, nza kja mama nu tjurũ ko dya ra tsjaji na s'o'o.

7.1.7 Pje ra tsja'a ne mbos'ú ko pedye na je'e

- a) Ra unu texe o ne'e ra para na kjuana;
- b) Ra pjonũ na jo'o yo b'epji ko kjaji ka in jñiñi;
- c) Ra pepji kja ne jñiñi nu te'e mo ra xipji a kjanu; ñe
- d) Textjo ko ra mama nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.8 ko ra tsja'a nu ngumũ kjo pjos'ú te'e

- a) Ra unu kjo nesta yo pa'a ñe ja ba ra unu yo jeb'i nza kja mama nu Pjoxte;
- b) Ra kjaji nu b'epji nza kja mama nu xiskuama ko mama ke ra pjos'ú te'e, jentjo jñi'i zana, mo ra unuji yo merio, nu cuenta a banco ko o pjongũ;
- c) Ra mama ja ba ya pepji, ñe mo ya nguaruji; ñe
- d) Texe ko ra mama nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.9 Pje ra kjaji yo te'e ko dya o pepji na jo'o

- a) Ra usa yo o ch'onũ mba dya ra kjaji na jo'o nza kja mama yo arkate a B'ondo;
- b) Mo dya ra tsjaji na jo'o ko unuji yo te'e o dya ra nguaruji nza kja mama nu xiskuamajnu;
- c) Mo ra pepjiji ko na politiko ñe ra usaji yo pjons'uji ma ra ndonjo; ñe
- d) Texe ko ra mama nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.10 Mo dya ra tsja'a na jo'o nu pjozte**7.1.10.1 Mo dya xi ra unɩ ñe ra pjongɩ nu pjos'ɩ**

a) Ra usa yo o ch'onɩ mba dya ra kjaji na jo'o nza kja mama Un Pjozte ñe dya xi ra unɩji ñe, ra chunɩ ko ya unɩji nza kja mamaba yo tjurɩba; ñe

b) Mo dya ra tsjaji na jo'o nza kja mama nu ngumɩ kja pjons'ɩ te'e.

7.1.11 Ja ba ra pjons'ɩji yo te'e ko dyenje b'edyi o pedye

Ra ma'a participa kja ne b'epji, nza kja mama yo jeb'i ma ra b'untjo, ñe nza kja yo b'epji ko mama yo pjozte ra tsjaji kja in jñiñi.

8. Yo pjozte k'o ra pjons'ɩji te'e**8.1 Nu pjos'ɩ te'e**

Nu komite ngeje ko ra pjonɩ ra kjaji na jo'o nu b'epjiñu ñe ra para pje mama yo tjurɩñu.

8.2 Yo ark'ate k'o mamaji ja ri tsjage

Ne ngumbepji ne pjozteji, ngeje k'ɩ mama pje ra so'o ra tsjaji.

8.3 Kjo nge k'ɩ ra tsja'a nu b'epji

Textjo yo arkate, manda kja ne pjozte kja bepji.

8.4 Yo te'e k'o pepji ngek'o ra tsja'a k'o mamaba**8.4.1 Yo te'e k'o k'araba ko kjaji pjozte**

Yo te'e k'o b'ɩnk'ua nu komite ngeje:

- a) Na arkate, k'ɩ ngeje nu sekretario ko pjos'ɩ te'e yo jñiñi;
- b) Na sekretario, k'ɩ ngeje nu ra pepji kja ne SEDESEM;
- c) Dyech'a naja pjozte, k'ɩ ngeje ra tsja'a:
  - Na te'e k'ɩ pepji jango kja ne chopɩ;
  - Na te'e k'ɩ pepji jango kja yo ngunxoxɩ;
  - Na te'e k'ɩ pepji jango kja ne chopɩ ñe ra tsjaji na jo'o;
  - Na te'e ko pepji kja sekretaria nu ndeje ñe b'epji kja jñiñi;
  - Na te'e ko pepji kja kjaji pjozte ka yo jñiñi ko dya b'ɩb'ɩ a B'ondo;
  - Na te'e k'ɩ pepji k'a ra tsja ra b'ɩb'ɩ na jo'o texe yo b'edyi k'o mimi kja ne Ts'ib'ondo;
  - Yo te'e k'o b'ɩb'ɩ kja jñi Subsekretaria k'ɩ pepji ngek'o ra b'ɩb'ɩ na jo'o yo jñiñi SEDESEM;
  - Na te'e k'ɩ pepji kja nu jñiñi kjo pjozte te'e nu SEDESEM; ñe
  - Na te'e k'ɩ pepji jango kja'a ne chopɩ SEDESEM;
- d) Na te'e k'ɩ pjepji kja ne sekretaria ne Kotraloria, k'ɩ ra ngeje k'ɩ ra janda ne SEDESEM;
- e) Na te'e mbepji k'o pjozte ñe ko jmurɩ te'e in jñiñi; ñe
- f) Na te'e ko pepji kja ne jmurɩ te'e ko pedye na je'e.

Mba yo jña'a ko jyuns'ɔ e) ñe f) , ra ɯsɯ nu arkate, ñe nza kja nu te'e ko pepji kja yo jñiñi ka mi b'ɯb'ɯ yo te'e ko pedye na je'e.

Textjo yo te'e ko pepji pjoxta ra ɯsɯ na te'e ko ra pjons'ɯ.

Nu b'epji ko ra tsja'a kja mbo'o nu komite ra chju'u onorifiko.

Yo te'e ko pepji ra so'o ra ña'a, xo dya ra so'o yo pepji kja ne sekretaria kontraloria, yo jmurɯ te'e, yo jmute kja ne jñiñi ñe yo jmurɯ te'e ko pedye na je'e, kjo ngextjo ra ña'a.

Yo ko ra mama nu komite ra kjaji mo ra mama textjo, mo dya ngeje textjo, ra mama pje ra tsjaji nu arkate.

Nu komite ra mama jangua ra pepji nzi na jñi'i zana mo ra ne'e a kjanu.

Nu sekretario ra tsama na jeb'i ko mama nu arkate, xo ra ich'i nu jeb'i ñi'i pa'a ante k'e ra pepjiji ñe mba ra ndame ra pepji nesta ra mamaji dyote nziyo 24 ora ante k'e ra pepji.

Mba yo pa'a k'e ra pepji ñe ko ndame ra pepji ra kjaji a kjanu nesta k'e ra ngara nde'e ñe naja te'e, ñe xo nesta ra ma'a nu arkate, nu sekretario y nu pepji kja ne sekretaria nu kontraloria o yo te'e ko pjons'ɯji ra pepji.

Mo ra ne'e yo te'e ko ngeje komite, ra so'o ra ma'a yo te'e ko pepji, yo te'e ko xorɯ o yo te'e ko pepji, ñe ko nesta ra mamaji ko mbeñe mba ra tsjaji na jo'o yo pepji.

Ra tsajiji na jeb'i texe yo pa'a k'e ra pepji, ra opjɯ texe ko o mamaji ra tsjaji, ñe ra dyaxɯ teze yo te'e ko pepji o yo komite.

8.4.2 K'o so'o ra tsja'a

K'o so'o ra tsja'a yo jmute:

- a) Ra mama pke ma b'epji na jo'o, ñe yo b'epji ko ra teb'e ñe yo jñiñi ko ra pjons'ɯji, ñe pje ra unɯji mbara ngichi ko teb'e ñe, mi na jo'o, ra ngich'i ra pjons'ɯji. Ngeje ko dyabe ngichi yo ko dya dyenje texe ko orɯ yo arkate, mbe angezeji nestaji nu ko unɯ, mbe ngextjo nu komite ko ra mama kjo ra unɯji maxi iyo;
- b) Ra mama ko ngeje ko o nuji k'ɯ yo chopjɯ yo jmurɯ te'e ra unɯ ko ne'e, mbe mo ra ngeje nza kja mama nu b'epji ñe mo ra tunji o ra nesta ko ra unɯji ñe ra jandaji ko ra tsjaji na jo'o;
- c) Ra mama k'e na jo'o ra pepji yo dadyo b'epji mo ya mi kja'a b'epji ko dya xi mi pepji;
- d) Ra mama k'ɯ na jo'o yo ko o potɯ nu tjurɯ, ma ra pepjiji na jo'o ra tsjaji na jo'o ñe ra jandaji na jo'o;
- e) Ra mama ja ba ra tsjaji ñe ra pepji, yo xiskuama, ko ra kichi ñe yo te'e ko dadyo ra pjons'ɯji, ñe nza kja mama nu tjurɯ ko ra kjaji;
- f) Ra chju'ɯ a yo arkate kja tachjomɯ; kja organización sokial, kja grupo kja nte'e, ñe yo tajñiñi kja nte'e.
- g) Ra pjongɯ ñe ra potɯ yo tjurɯ nu b'epjijnu; ñe
- h) Texe ko mama kja ne tjurɯjnu.

9. Ja ba kjaji nu b'epji

9.1 Ja ba tsjaji nu b'epji pjozte

a) Mo ya pjongunu jeb'i ko mama nu b'epji ko ra pjons'uji yo arkate kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, ñe nu SEDESEM, nu pjozte ko b'ub'u na je'e ra tsja'a ra pjongu nu b'epji pa ra janda yo te'e ko o pedye na je'e kja yo jñiñi a tji'i B'ondo ñe ra teb'e yo jeb'i ra jyokiji yo te'e;

b) Nu Ngumu ko o nu'u ko na jo'o ra teb'e ko ra saja yo jeb'i ñe ra ich'i nu jeb'i, nu Pjozte ko b'ub'u a tji'i B'ondo ra nu'u ko na jo'o yo jeb'i nza kja mama yo tjuru ñe ra nada kja yo ngumpjozte ko kjaji yo b'epjiyo;

c) Nu ngumpjozte k'o kja'a nu b'epji nu ra nu'u ko na jo'o ko jyuns'u kja ne jeb'i ko nu Diresio ko jyaba ngumu o na Pjozte ko chebi tsja'a, a kjanu ra mama ko na jo'o maxi iyo.

d) Mo ya mama nu Pjozte ko ya jñanda yo jeb'i, ra unu yo xiskuama yo ngumu pjozte o ngumu xoru mbara xoruyo, ñe ra mamam kjo na jo'o maxi dya na jo'o a kjanu ra mama ja ba ra xoku na cuenta a banco, jango ra chunu nu merio;

Texe yo, nu Pjozte angezeji nesta ra chuniji ko ra pjons'u, a kjanu ra kjaji na jo'o nu b'epji;

e) Mba ra nu b'epji ko ya nuji na jo'o ra tsjaji na jeb'i jango ra mama k era uniji nu chopju ko nestaji ñe ko te'e ko b'epjo kja jñiñi, o d'año ngumpjozte;

f) Mo ya mama na komite ke ra ngichi yo b'epji a B'ondo, nu Ngumpjozte ra mama yo te'e mbara uniji yo merio, ngekua ra jyod'uji ja ngekua ra uniji yo ch'unu merio mbara tsjaji nu b'epji nu;

g) Nu b'epji ko ra pjons'uji, ra jyokiji jeb'i texe yo pjozte mba ra pjons'uji textjoji ra unu merio yo arkate a jñiñi, yo jmurte, yo d'año mbepji ko kara nza kja ko pedye na je'e;

h) Nu ngumpjozte k'o mama ja ba kja'a ra jyoku na jeb'i k'a ra mama kjo ngeje yo ra nu'u ko ya unu texe in merio kja yo te'e, nu arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo, nu SEDESEM, ra unu ko ch'unu;

i) Yo tjuru ko o usu nu xiskuamajnu ra dyorjuji ante k'e ra pepji yo b'epji k'o kjaji, ra mama, pje ma ngumpjozte ra pjons'u, ñe pje ra unu texe yo te'e ko ne'e ra pjons'uji ñe texe k'o ra tsja'a yo te'e;

j) Nu ngumpjozte ra xipji yo te'e ke ya mama ke ra unu yo ko unu mba ra kjaji nu b'epji nu, a kjanu ra jyodu na cuenta ka banco nzi na texeji, negeje ka banco j ara ch'uniji merio texe yo te'e ñe ra mamaji yo pjozte, jentjo jñi'i pa'a mo ya ra ch'uniji;

k) Nu Ngumpjozte k'o pjons'u yo te'e, ngeje k'o ra dyoru pje ndomiji yo te'e o pje k'o o nesta, nu komite ra mama ko na jo'o;

l) Nu ko ra nu'u ko pepji o iyo ngeje nu responsable, ngeje ku ra mama ko kjaji na jo'o o iyo;

m) Yo merio ko dya o pepji o dya o usaji mo o mama ke ra nestaji, o mo dya o nestji mo o pepji nza kja o mamaji, ñe yo kjo pjenda o unu dya o usaji ra nzhubiji ko o uniji;

n) Nu Ngumpjozte dya ra onu k'o b'ub'u yo jmurte k'o pedye na je'e o maxi iyo; ngeje nu konsulado B'ondo k'o ra pjons'uji ra nu'u k'o b'ub'u maxi iyo, xo ra pjons'u yo jmurte kjo chju'u Federasio yo te'e ko pedye na je'e, ngeje yo ngumpjozte k'o ra jyoku na jeb'i ko ra mama ko b'ub'u yo te'e mbe jentjo mo pes'i nu jeb'i kjo chju'u (Toma de Nota) nu konsulado a B'ondo.

9.2 Kja orju yo b'epji ko kjaji

9.2.1 Yo ko ya pepji– ko chopjɔ ko ya unɔ

Yo ngumpjoxte k'o pepji ngeje ko ra mama kja yo Diresio kja Tangumɔ ko pjoxte ante k'e ra kjobɔ ts'ich'a pa'a texe yo zana ñe texe k'o ra pepjiji nu b'epji.

9.2.2 Mo ya ra tsotɔ nu b'epji

Yo ngumpjoxte ko chju'u SEDESEM, ngeje ko ra tsjaji na jeb'i ko ra mama ya nguarɔji nu b'epji ñe ra manda a Ngumpjoxte.

9.3. K'a opjɔ yo jmurɔ te'e ñe yo jmurte ko pedye na je'e

Mba ra jyandaji na jo'o pje nge ko kja'a yo te'e mba ra pepji, nu pjoxte ko b'ɔb'ɔ a tji'i B'ondo ra kjaji k'e yo te'e ko pedye na je'e ra ɔsɔ in chju'u kja na jeb'i elektroniko yo jmurɔ te'e ñe yo te'e ko kara na je'e ko mi mimi a B'ondo, kja ne direcio: <http://www.ime.gob.mx/directorioorganizaciones>.

9.4 Yo b'epji ko ra potɔ nza kja neji

Nu komite ra so'o ra tsja'a nguenda dadyo b'epji ngek'ua ra ngichiji porka kja'a ko dya xi ra pjons'ɔji, ngeje yo b'epji ko mi teb'e ñe mi dyaxɔ kja jeb'i ko mi teb'e ra tsjaji nguenda.

10. Yo d'año pjoxte

Yo d'año ngunpjoxte k'ɔ pjons'ɔ ra para ja ba ra tsja'a mbara pepjipji texe yo ngumpjoxte na jo'o o xo ra janda k'ɔ dya ra pjons'ɔji yeje o jñi'i b'epji natjo te'e.

Nu SEDESEM ra so'o ra pepji ko arkate a yo jñiñi mba ra tsjaji yo b'epji, ñe ra so'o ra pepji ko yo ngumpjoxte kja yo ts'ib'ondo a B'ondo.

Nu SEDESEM ra so'o ra pepji o d'año te'e, ngekua ra pepjiji nza kja o mamaji nu pepjijnu.

Nu ko koordina a Tji'i nu B'ondo, ngeje ko ra mama nu ko ngumpjoxte ñe ko te'e ko kara a b'ondo ko so'o ra pepjiji.

11. J ara tsjaji ma ra pepjiji texeji yo te'e

Nu jeb'i ñe b'epjijnu mama ja ba ra pjoɔji ra participa texe yo komite in jñiñi.

12. Pezhe jña'a

12.1 Yo pezhe jña'a

Ma re pezhe e jña'a k'o in tsjaja ye pjoxte ra tsapɔji k'o mama k'ɔ tjurɔ, ñe re tsjak'ɔ kua rga xitsi ye jmute, ñe na kja mama nu ngumɔ kja pjons'ɔ te'e.

Yo jña'a k'o b'ɔb'ɔ kja xiskuama ra kuaɔji kja in "xiskuama nu arkate" ñe nu kja in xiskuama nu ngubepji pjoxteje SEDESEM ñe k'a pjoxte a tji'i B'ondo.

K'o mama nu jña'a dyech'a jñincho 18 nu kja tjurɔ, Texe ye xiskuama k'o ra kuaɔji ñe ra xoɔji nu kja pjoxte ra mama yo jña'a k'ɔ kuaɔ a ndɔb'ɔ:

"NUJNA B'OS'ɔTE DYAK'O IN TSJAJA, DYA PESK'O RA NU'U YO JMURɔ TE'E. DYA SO'O RA USAJI GUA N'AÑO B'EPJI NU JANGO DYA PJOS'ɔJI TE'E. K'A DYARGA JO'O RGA PEPJI NUBA B'OS'ɔ RA WENCHIJI ÑE RA MATR'ɔJI KJA ARKATE JANGO GA MAMA K'A TJURɔ JMU'U".

12.2 Nu jña'a k'u mat'ɔ te'e

Nu jña'a ra mama nu arkate k'u b'ɔb'ɔ a Ts'ib'ondo ra pjons'u nu SEDESEM, ra mama nu komite, ñe kja ne web <http://porta12.edomex.gob.mx/cai/>.

13. Jango rga ñ'etse

Nu nu ngubepji pjoخته k'u chju'u SEDESEM re tuji ye xiskuama nu jange jɔnsɔ ye te'e k'o unji ye pjoخته, k'o mama nu tjurɔ 92 kja jña'a XIV ñe kja ts'ijña'a p) nu kja Tjurɔ k'o mama ye jña'a k'o ra dyárá ye te'e k'o b'ɔb'ɔ a Ts'ib'ondo ñe yo jñiñi, xo ra pjoخته nu ko mentsjaja yo te'e.

14. T'epi

Nu ngunb'epji pjoختهji nu pjos'u yo te'e ra nu'u nu b'epji, jango ga mama k'e jña'a k'o tsja'a ngekua ra mama k'a jmute texe k'a ja'a ma ra jmurɔji.

15. Jango ra tsjaji nguenda

15.1 Jango rga tsjaji nguenda ko dya karaba

So'o ra tsjaji nguenda zo ri ngextjo a tji'i, k'a ra nu'u k'u CIEPS, k'a ra jokɔ na jo'o k'o in b'epji nu pjoخته.

15.2 Ra mama k'o ya pjongɔji

Nu ngunb'epji pjoختهji ra mama janga ga kja'a pepjiji ñe k'o te'e k'o pjos'ɔji tsjema tsjema CIEPS, un naja un mitad kja pepji fiscal ñe un yeje un a kjanu, nza kja ñe nu'u ja ba kja'a.

16. Nu jango kara ko kja'a ñe jña'a yo pjoخته

Nu nu'u, ñe janra k'o unji pjoخته, ra mimi k'a t'angumɔ k'o pjongɔji yo chopɔ a Ts'ib'ondo, ñe nu Sekretaria ne Kontraloria nu Ts'ib'ondo ñe nu Organo de Kontrol Interno nu Sekretaria nu pjoختهji SEDESEM, nu jango ra nuji jango rga unji k'o pjoخته yo te'e, ra janda na jo'o ko un pjoخته o maxi iyo yo te'e k'o nesta.

17. Koxte ñe kjos'ɔ

Texe k'o dya i ne'e ra tjsa'a yo te'e, texe k'o i ne'e mama k'o yo jmute ñe k'o dya i ne'e k'u tsjaji yo te'e ma i dak'ɔjme yo apoyo, ra s'ó'ó mamaji na te'e o texe k'u b'ɔb'ɔ kjane jñiñi, a kjanu:

a) So'o ra dyopɔji:

Kja ne ofisina nu Dirección General de Programas Sociales, k'u b'ɔb'ɔ kja ne Av. Baja Velocidad Paseo Tollocan número 1003, Col. Zona Industrial, Toluca, C.P. 50070, a Zumi, B'ondo.

b) So'o ra ña'a k'o in jñat'ezi:

Kja ne T'angumɔ jango kjaji ne be'pji k'u pjoخته 01 (722) 226 01 80 y 82; ñe kja ne ndetjo k'o ra dyárá ne telephono kja ne Jmu'u Ts'ib'ondo (CATGEM) dya ra nestaji merio 01 800 696 96 96 a mbo'o kja B'ondo ñe 070 mba ra Zumi ñe yo jñiñi k'u bextjo b'ɔb'ɔ.

c) So'o ra dyopɔ kiane:

K'o b'ɔb'ɔ kja ne korreo elektroniko dgprogramasociales@edomex.gob.mx ñe kja ne jmicha www.secogem.gob.mx/SAM.

d) Ri mats'e:

Kja ne Kontraloria ne SEDESEM k'u b'ub'u kja ne Av. Baja Velocidad, Paseo Tollocan número 1003, km 52.5, Col. Zona Industrial, Toluca, kja ne Ts'ib'ondo México, C.P. 50070, telephono 01 (722) 199 70 89, ñe kja ne ngum k'o pjoخته ye te'e, ñe kja ne ngum k'o para kja ne Kontraloria kja ne Ts'ibondo, xo ra para kja ne ngumpjoxte kja yo in jñiñi ko pjoخته, ñe ko ra para pje kja'a nu Kontraloria a mbo'o nu SEDESEM.

K'O JÑA'A K'O B'EZHI

NAJA. Junsuji texe k'o b'ub'u a ñeba kja ne xiskuama "Gaceta del Gobierno".

YEJE. Yo jña'a k'u mamaji yo jmute ra s'ø ngich'i ma ra kjog d'a pa'a k'o junsuji kja ne xiskuama "Gaceta del Gobierno" ñe ra s'ø pjuuji ngich'i ma dya ra dyorjuji n'año jña'a o ma dya kjuar yo b'epji.

JÑI'I. Yo tjurujnu ra pjonguji mba ra paraji na jo'o.

NZIYO. Ma yo te'e ra dak'ujme yo pjoخته ra tsja'a ma nu jmute mo p'esi na punkju chorju.

TS'ICH'A. Texe k'o dya b'ub'u añeba ra janda yo te'e k'u b'ub'u kja b'epji ko yo komite.

Junsuji kja ne jñiñi kja Zumi de Lerdo, t'ajñiñi kjane Ts'ib'ondo a B'ondo, da nu pa'a dyech'a nzincho 19 nu zana naja nu kjé' dyote dyech'a jñinchjo 2017.

ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ
NE SEKRETARIO K'O PJOخته KJA NE TS'IBONDO
A B'ONDO

ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ, HEKE NZAYA N'U RA M'EFI PA DI NTE YA M'UI YA HNINI KA RA XENI HNINI M'ONDA, NGU XA HMÄ KA RA HMÄNDA DI GE KA RA XENI 3 HEKE XI, 5, 6, 10, 11 NE 17 HEKE IV DI GE RA HMÄNDA HEM'I NTE PA YA HNINI JA RA XENI HNINI M'ONDA; 6 HEKE XI, 8 HEKE III, 19, 20 NE 26, DI GE RA NDÄ HMÄNDA PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA RA XENI HNINI M'ONDA NE RA 6 HEKE VIII DI GE RA HEM'I NDÄ HMÄNDA MBO KA RA HEKE NDÄ NZAYO N'OT'I PA DI NTE YA HNINI, NE

KONGEHIA

Ge konge ra tsemi ra tsitsi nzaya ka ya hnini n'u ha di nte ya m'ui ya hnini petsi ge xi di tsotse ya mfeni m'efi ge ja ma sü pa di thoki, ha di njapi ne ko te di hoki pa di nhnu janja gä m'ui konge ya nzaki ya jäi m'ui ka ya hnini nuu xi m'ui yapu ne hingi nhnu, ge xa mä japu ha xa nfeni xa thoki ya m'efi ge xi petsi di zotse ya m'efi di thoki ya hmuntsi nzaya pa ngatho ya hnini ne ya nzaya ka ya hnini ne ya nzayase.

Ge xi xa ngohu ra M'ede Ngatho M'onda ha di thoki ra nhio mbefi di ge ra Ximhai (ENADID) 2014, ya nzoho jäi ka ya hnini ra Xeni hai M'onda ngu ra 2009 ne 2014 ge xi bi zotse bi nte ra 49 m'o 641 ya jäi, pege di genu ra 27.3 % (13 m'o 545 ya jäi) m'ui nupia ka ra hai Nzubi, ra 7.3 % (3 m'o 629 ya jäi) ya mengu ma ra ya ka ya hai ra 65.4% (32 m'o 477 ya jäi) xpä pengi xi mutho ka ya hai M'onda.

Ge xi xa ngohui ra nzaya M'ed Ngatho ka ya Hnini (CONAPO), ge ya xi xa ngu ya jäi u to poni pa yapu nuuy m'ui ka ra xeni Hnini M'onda ge enbi ra j'eya ra 2010, ra 1.5% ge nuuy ya mengu ge xi n'u ne xi nfotsi ya m'ui, ra tan nzaya ka ra xeni hnini, ge xi xifi ra nzaya nt'ot'i di uni ra nfotsi, ge nu ha di jäpi pa di uni ra nfotsi nuuy ya jäi yu to pani pa xi yapu, ne ma ra ya nzaya u nfotsi kongen'a ra nfotsi u mupu ka ra hnini nuu xi häse ya nsü ka ya hnini.

Ge nu pa ya M'efi n'u ha di Nte ya M'ui ya Jäi ka ya Hnini 4X1 pa ya nzoho jäi ka ya hnini, konge ra pa 31 di ge ra n'a zänä ra 2013, ge xi njuki ka ra hem'i ha thutsi ya thogi Oficial "Gaceta del Gobierno" di ge ya M'efi n'u ha di Nte ya M'ui ya Jäi ka ya Hnini ra pa 29 di ge ra n'a zänä ra 2016 di ge ä xa thoki njapu, ha xa mpodi ha di njapi pa di thoki ra m'efi, di ye m'efi pa di t'uni ra nfotsi, ne ngu xa thutsi pa di da u di t'api pa di t'uni ra nfotsi nuya.

Ge nu gā ndui ra "ra ndui jai" ne ha xi nfādi ge xi ja masū konge ya nzaya ka ya xeni hai m'onda pa di mnfoxhu pa di hiki ya m'efi u ngu xi ja m'edi ka ya hnini ha m'ui ya nzoho jai, ge xi di zotse dar nhio ha di thoki, ha nzotse ra nhio pa di thoki ra m'efi xa nfeni pa di nte ya m'ui ya hnini, ne xi di thāndi ge xi thoki ra nhio ne zāmu di thāndi di thoki ra za digenyu ya m'efi

Ge konge xa manhu ha xa thutsi konge ra m'ede 8.4.2 ka ra nhiaki e) di ya m'efi pa di nte ya m'ui ya hnini, ya mpote nzaya un ha gā thoki ne ha gām'āpu ra m'efi nuya, ne konge xa ngohu, CAyS/P4PM/SE-01/2017/02 di ge ra hem'i ka ra n'a hmuntsi, ra pa ra 12 n'a nzānā ra 2017, bi thogi nr bi njuki nuna ra hem'i mpodi ra ya hñā ngu za hmā ka ra hem'i m'ede 21506A000/RO-002/2017, di ge ra pa 13 n'a nzānā 2017, ka ra Ndā nguu nzayo un ya nte ya hnini, ngu xa thutsi ka ra xeni 23 di ge ra hem'i hmā te ha di nte ya m'ui ya hnini m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda, ge bi juk'āseyu.

Ge konge ra hem'i m'ede xa thutsi ra 208F1A000/RESOL-006/2017, ra pa ra 18 n'a nzānā 2017, Ndā nzayo m'ui ka ra hnini pa di un ha di nte ya m'ui ya hnini, ngu xa thutsi ya hnini pa di ni ya nte ya jai mu i ka ra hnini M'onda ne ka ya Ta hnini ya hem'i xa njuki, di ge hia xa thutsi ne ua xa mpodi; ge nuyaxa boni ge xi tsa di, ge xi di nñ'u nuya:

KONGE RA HEKE NZAYA N'U PA DI NTE YA M'UI YA HNINI KA RA XENI HNINI M'ONDA, HA GĀ MPODI YA M'EFI RA NFOXTE KA YA HNINI PA DI NTE YA M'UI YA HNINI 4 X 1 PA YA NZOHO JĀI, NGU GĀ NGOHI HA GĀ M'ĀPU. HMĀ HANJA DI THOKI KONGEN'Ā RA M'EFI PA DI NTE YA M'UI YA JĀI KA YA HNINI RA 4 X 1 DI GE YA NZOHO JĀI KA YA HNINI.

1.- Te gatho hmā.

1.1- Te me ā ra mfatsi.

Nuna ra mfatsi pa di nte ya hnini 4x1 pa geu ya nzoho jai ka ya hnini geu peui konge te hoki ra Ndā Nzaya Xeni hai M'onda, Dānga hnini, tou petsi ya m'efi, neu ya hinmtsi jai pageu ya jai poni pa yap'u, geu to fatsi ko ra bojā pa di un raza, te petsi, te da hoki pageu te gotho japar m'edi dige ya hnini habu m'ui ya jai poni pa yap'u.

1.2 Ge u te tsa te di thoki ka hnini

Ge xi ra za di thāndi ra nhio ne hinda t'utsa

2. Te gā boni ya hñā

Pa da thoki ra m'efi nuna, ge xi t'ode nuya:

Nt'ot'i hem'i pa ngatho di yut'i ya m'efi, nuna ra hem'i xa t'ot'i ge xi xa thutsi ne xki gātsi xa hmā ge xi di thoki ra m'efi pa di nuu ha di njapi pa xi di hogi ra nhio, ge xi du uat'i pa di hoki ra ndā Nzaya ka hnini ra m'efi, pa di nte ya m'ui ya hāi ka ya hnini, ne ko ra nfatsiui ra heke nzaya nu pa di nte ya m'ui ta ha tsegi ya hnini.

Ndā hnini, ya hmuntsi nzaya ka ra Ndā nzaya ge xi nfotsi nu konge ra Dāngā nzaya nu pa di nte ya hnini ra M'ā'ye Hnini Nzuhmi, xeni hnini m'onda ka ra Noriente ne ka ra M'ā'ye M'onda ringengua ka Oriente ne ya hmuntsi ngatho hnini m'ui ka ya tsegi hnini, ngu ya ngatho huntsi nzaya, pa di n'u ha di thoki ra nhio ra m'efi 4 x 1 pa ya nzoho jai ka ya hnini.

To u t'uni; nuu ya hni ne ya jai da t'uni digeā ra mfatsi pa da nte ya hnini 4x1 pageu ya nzoho jai ka ya hnini.

CIEPS, Ya Tsutbi nzaya honi ra nfādi ne nu ha gā thogi ra nhio ya m'efi ya Tsitsi nzaya ka ya Hnini.

Mpote Nzaya ka ya Hnini, Ya Mpote Nzaya ka ya Hnini nu ha gā nte ya m'ui ya hnini.

Nupu ka ya hnini, ngatho nupu ka ya hnini ne ua ya ta hnini mupu ne un pa te di rangutho konge ya jai. Nupu ge xi m'ui ya thuhu ngu xa hmā ka ra hmāda ne ua ngu gā nfādise

Ka ya nguu nzaya, ya ta nguu nzaya ge xi ya tsegi pa tsa di hoki ra m'efi nuna.

Nguu ka Nzaya, Ra hmuntsi nzaya n'u ha gā thoki ra m'efi pa di nte ya m'ui ya hnini 4 x 1 ya nzoho jai ka ya hnini.

Hmānda, ā ra hmānda ra n'u ra nte ya hnini ka ra Xeni hai M'onda.

Thuhu t'om'i, da t'uni to gotho xa adi ne t'oma ra thuhu m'ui ka ra Xeni Hai M'onda ote ra mfatsi pa di nte 4x1 ya nzoho jai ka ya hnini.

Hem'i thuxthuhu to nfatsi ka ya hnini, Ra hmuntsi nzaya n'u ha gā thoki ra m'efi pa di nte ya m'ui ya hnini 4 x 1 ya nzoho jai ka ya hnini.

Thoki, di nte ya hnini, 4x1 pa ya jai poni y ya nzoho jai ka ya hnini.

M'efi pa di nte ya hnini, ya m'efi ya ndā nzaya ge xi di mpodi di koki pa di rangutho to di nfatsi ka ya hnini u te t'uni ngu ra bojā, ge xi di thoki ra nhio ngu xa thuki nuna ka ra hmānda m'efi nuna pa di thoki.

Hoki ra za ra nzaya, ge di hoki xa nhio ya hem' i ha da hñutsi, ra tsotse, ha di nja ne ha di m' ede u te da thunise ge hense ä da thuni ra nfotsi, ge xi di fädi ua hmä ge di rini to u di nfotsi, ne da hmä hamu di ndui ne di gätsi, ra pa ra nfotsi ge hense da boni nuu to handi nuna ra m' efi xa thoki pa ya jäi ka ya hnini k ata Ta hnini mupu ne xi di hmä pa di nfädi nuya.

Thoki ra za, nuu mä ha di thoki ra mfatsi.

SEDESEM, nuä ra Ngu Nzaya un pa di nte ya hnini Xeni Hai M' onda.

To adi, gathu ya jäi hmuntsi num' u da t' uni, digeu ya mfatsi.

N' a nguu nzayo hoki ra nhio, Ra ndä nguu nu ya nte m' ui hnini.

3. Hampu di tsoni

3.1. Gatho

Da dut' si ra tse di nuu ya jäi ra Xeni hai M' onda pa yapu pa da nza da bädi dige ya hnini habu ra mengu, ne ko ra mfats' i ko ya nzaya Xeni M' onda Danga hnini neu ya hmunts' i pa di m' ui raza ya nzaki digeu ya hnini.

3.2 Gehia

Japi dar nzedi da hoki ra nfatsi konge ya nzaya ka ra xeni hai M' onda, hmuntsi jäi to ote ya jäi ka ya hnini pa ya jäi u to poni pa ya pu, pa da thoki ya m' efi m' ui, nu u ya hingi za ge jar m' edi pa ge u ya jäi poni pa yapu ka ya hnini, pa di neki yapu ya mengu ne hangu ya m' ui n' agdi u ya jäi ne habu di n' ehe.

4. Hampu ta di thandi

4.1 Kon gatho ya hnini

Gatho ya Xeni hai M' onda

4.2 T' utsi ngatho ya hnini

Ya jäi m' ui ka ya hnini ya mengu mupu ne ya nzoho jäi ka ya hnini.

4.3 Ta hampu da tsoni

Nu ä ra m' efi nfatsi da t' uni ya hnini hampu m' ui ya mengu ya jäi poni yapu di ge ka ya Xeni Hai M' onda ge xi xa ngohi ngu te petsi, te hingi za te ja n' ar m' edi di ge te odi page u xa ngohi ne ra bojä m' ui page u.

5. Ha ta tsegi

Nuna ra m' efi ge xi di m' otsi ngatho ya hnini ha ya mengu ya nzoho jäi ka ra xeni hnini M' onda.

6. Nfatsi

6.1 Te di nfatsi

Ya nfatsi da t' uni ge tsa pa di hiandi ne di hoki u hingi tsa te di hoki, ua hinte hä te di jut' i ngu ra nguu, nxadi, ra nguu nt' othe, n' eni, dehe, ne di m' ä ya tsotse tsibi, n' u dä n' u ne u ma ra ka ya hnini.

6.2 Tengu t' uni

Tengu ra bojä xo ä da thuni ra jäi npa di ä ra m' efi ne da thoki dä gut' i ra ndä nzaya xeni hai M' onda ra danga nzaya ra to petsi ra m' efi hmuntsa jäi da uni mahiegi.

Ra bojä pa da uni ra ndä nzaya ja ra xeni hnini Hai M' onda tsa dä t' uni ma n' a ngu n' a beni da hoki ge hindä thogi a \$350,000.00 (hñu nthebe bexu 00/100 M.N ge mu hin' ä ngu da una ra uenda nu u ya jäi xa t' etsi dä nu ra m' efi da thoki.

Ra bojä da uni ra ndä nzaya ka ra Xeni Hnini M' onda da dathi mu ya bi gatho da gaxu ya m' efi, pa ge da nu n' a ngu n' a u ya hnini to bi t' uni ya nfatsi, da uni ya m' efi ten guyu ya jäi poni pa yapu ne di zote ko bojä da te da m' etsi da t' uni da ge da hmuntsi di ge u ya hnini.

Ra nfatsi ya nzaya m' ui ka ra Xeni Hnini Hai M' onda hinte da njotbi ge da uni nu ä ra SEDESEM, di nune pa di kotsi ra nfatsi.

7. Nu hanja di thoki

7.1 To u da t' uni

7.1.1 Ya hem' i pa di thuni ra nfatsi

a) Dar mengu ka ra hnini ha m' ui ya nzoho jäi ka ra xeni hnini M' onda;

- b) Ge xi di tsudi n'ar thogi di ge ä ri boni pa xi yapu ngu m'efa xa hmä, pa di nfatsi ka ya hnini u di hmä;
- c) Di hoki n'a ra hem'i nt'adi konge ya jäi nu di gehi'ä mupu kar Xeni Hnini M'onda, ne ua ra m'ui nzaya ge ra hñänsü ä;
- d) Ge di t'udi u hanja di thoki; ne
- e) Di t'uni ra thogi, nzeki pa di n'ye bojä ä da uni ra ndä nzaya di ge to foxte nuya.
- f) Di üdi ra nk'oi ra hem'i ha xti thutsi ge hä ma juani ra nzoho jäi ne, di nuu ne ra ta heni pa di theki di nhieui.
- g) Di üdi ra nk'oi ra hem'i ha mä ha ra mengu nzoho jäi ne, di nuu ne ra ta heni pa di theki di nhieui; ne
- h) Di 'yot'i ya hem'i m'ui ka ra nfaxte m'efi nuna.

Nu ya hñä t'odi ha ra mengu ge xi da hmä ngu xa m'ä ra hmända pa hinda tsoni ne xi dar za u da hmä ne ge dar mengu ka xeni hnini M'onda; di ge ha xa thutsi ra hmända.

7.1.2 Ha ngu di thoki

Di t'uni ra nfaxte u to xi da ra nhio ya hem'i xa t'api ngu xa thutsi ka ra hmända di ge nuna ra m'efi, ngu xa thutsi nuya:

- a) Ge xi di thuni ya m'efi ka ya hnini, pa xi di m'ui ra za ne xi di nfä nuya ya hñä, pa ka ya ta hnini, ne u ma ra te jar m'edi ka hnini; ne
- b) Di thoki ya m'efi ka ya Ndä hnini pa ya nzoho jäi ka ya hnini hñätho.

Nu ra thoka m'efi m'ä ge numu dä thege ne hindi uadi ra bojä pa di nfatsi ya jäi u to pa yapu, ge xi da xifi ya jäi ge di thutsi ya thuhu ka hem'i rom'i.

7.1.3 Thux thuhu

Ya to ne di adi ra mpaxte nuya ge tsa di m'ä pa di tñutis ya thuhu ra pa ne nupu ha xa thutsi ra hem'i hmät'i. Ngatho ya hnini ha m'ui ya nzoho jäi tsa di hñutis ya thuhu ka ra m'efi nfaxte, ge hinte di jut'i ra bojä pa di yut'i ka ra nfaxte nuna.

Ya hnini ge pesti di nfotsi nu u ya jäi u xi poni pa yapu ne ge xi di odi ra nfotsi ka ra ndä nzaya m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda ge xi xa beni ge di nfatsi u ya jäi ra Houston, Texas, ka ya Nguu Xeni Hnini, ka Chicago, Illinois ne ka ya nguu Mengu Xeni Hnini M'onda ne ka ya Los Ángeles California; geu da un xa m'ä ra SEDESEM, ge di n'u xa ya, nzaya tu nu ya jäi yapu m'ui, pa di thandi ya m'ui nhio.

7.1.4 Hem'i pa di t'uni

- a) Hem'i thux thuhu n'atho;
- b) Nt'adi hem'i pa di yut'i;
- c) Hem'i ha xti thutsi xa nguadi ra m'efi; ne
- d) Ne ma ra u di m'ä ra hmuntsi nzaya.

7.1.5 Hem'i di thutsi u da nfatsi

Ra ndä nzaya di thuni ra nfatsi, ge tso di adi ha thuni ra nfotsi pu ka ra nguu nzaya ngu xa m'ä ra hmända di ge ä xi di thuni ra nhio ne di boni u te di t'uni nu u m'ui ka ra xeni hnini M'onda ne ka ya Ta hnini; ngu xa hmä ha xa t'utsi ya ndä nzaya u xa nguki pa di nte ya m'ui ya hnini ka ra xeni hnini M'onda; ne ngu ja u ma ra u xa thutsi ka hem'idi gehi'a.

Pa ge di to tsu n'ar dothi u hingi tso te di iodi, nuna ra nfotsi get so da hione ra mpote, di gätsi n'a hem'i t'unt'ä 'ye, ne ma n'a ra hem'i xeni 13 di gre ra heke VIII xa thutsi ka ra hmända ne ka ra goho ne rato ha xa thutsi ra hem'iuä.

Ra hem'i thutsi nfaxte nuna ge xi xti thutsi ya thuhu ngatho ya hnini u thandi ne, ha numu, ge konge ya to xi ngatsi.

7.1.6 Petsi ge dä thuni ge ra mengu ka ya hnini nzoho jäi

- a) Ge xi di ziptho ya m'efi hoki ne ua ja ka ra hnini nzoho jäi;
- b) Ge xi di hmuntsi konge ya mpote nzaya m'ui ka ya hnini;
- c) Di thändi ra nhio, ne xi rangutho di t'uni ra nfaxte ne hindi tsutsa.

7.1.7 Di hoki u to t'uni ra nfotsi.

- a) Da t'uni ngatho te jar m'edi pa di hoki ra nhio ya m'efi;
- b) Di nu ra nhio ya m'efi u di hoki ka ya hnini;
- c) Di nfatsi ya m'efi u ja ka ra hnini; ne
- d) Ne ma ra u di m'a ra ndä nzaya.

7.1.8 Mu dä thäki

- a) Mu hindä m'ä ma juani pa di da adi ra nfatsi ge hindä t'uni ra nfatsi;
- b) Di thoki ra m'efi ngu xa tmä, di ge ra ya pa tso pa di thoki ne numu da unga ya hemi nuä hinga majuani pa da yut'i ha nun'a nthuni mfatsi di hoki ra m'efi muxti thuni ra bojä, pa di ndui di mpefi.
- c) Nubu to da iote ra ntetsi nan'yo honi ne da matsi n'a ra mboho ge honi da mpefi ha ra tsutbi xeni; ne
- d) Ne ma ra u di m'a ra ndä nzaya.

7.1.9 Da thäkuu toho hinda iode nu ra mfatsi

- a) Ge xi da m'a na juani u da t'oni pa di t'uni ra nfotsi;
- b) Hinda m'a da ha ra nfotsi munu hinte hoki ra za u t'opi;
- c) Di hoki nzaya tsitbi para n'a ra t'ex nzaya ne hinda m'otsi; ne
- d) Ne ma ra u di m'a ra ndä nzaya.

7.1. 10 Da Tsahni mu da hmihi u t'uni

7.1. 10. 1 Ge hindä thegi dä mpefi chutho mpa

- a) Numu hinda hoki ra zo ra nfotsi t'uni, ge xi da thäkuu ra nfots, ua da yopi da iodi ma n'agi ra nfotsi di gen'ä; ne.
- b) Ne ma ra u da m'ä ra nzaya.

7.1.11 Hmipi ra nfotsi

Di kuat'i ra m'efi mu ya bi t'uni ra nfotsi, di gen'u ne te dä thoki ne di n'u ya m'etsi, ne ngu ma ra u da thoki di ge u t'odi.

8. Nguu ha nfaxte.

8.1 Nguu habu thoki ra nhio.

Ya hmuntsi nzayo geu tsa da hanja di thoki ra m'efi di ge ra thutsi hmändä.

8.2 Ya hmuntsi nzaya u to nu ha di mä

Ra nguü ndä nzaya da hoki xa nhio pa di nu ya m'ui ra za ya hnini, pa geä xa thoki petsi da nu ha di japi di thoki.

8.3 Jäi ote ne teni di thoki.

Ya Ndä Hnini, ge xi ya tse di di nu nuya ya m'efi pa di thoki ra nhio.

8. 4 Hmuntsi t'om'i ne un ja di m'äpu

8.4.1 Ha di ngohmi

Ya nfaxte di ge:

- a) N'a dä ndä, ge ä ra ndä nzayo iat'i ya hem'i pa da nte gatho ya hnini;
- b) N'a ra ndä hñux hem'i, ra nzaya di gen'a ra thoka m'efi ka hnini ra SEDESEM;
- c) Ret'ä ma n'a ya npote nzaya, geu da m'ä:
  - N'a mpote hñänsu nt'ot'i bojä;
  - N'a ra mpote hñänsu nt'ot'i nu ra nxadi;

- N' a ra mpote hñänsu nu ra m' efi pa di nte ra bojä;
- N' a ra mpote hñänsu nu ha di ya m' efi ka hnini;
- N' a a mpote hñänsu nu ya m' efi pa ngotho ya ximhoi;
- N' a ra mpote hñänsu ka ya Ta hnini di gen' u poni xi yapu;
- Ya mpote xa hñu hñänsu nt' ot' i m' ui ka ya xeni hnini di ge ra SEDESEM;
- El ndä nzaya un di nte ya hnini di ge ra SEDESEM; ne
- N' a ra mpote di un ngotho ya m' efi di ya nzaya pa di nu ra bojä di ge ra SEDESEM;
- d) N' a ra jäi geä da su ra hmuntsi bojä, neä da hioki ra zo mbo ha ra CEDESEM;
- e) N' a ra mpote di ge ngotho ya hmuntsi häse ra nsü; ne
- f) N' a ra jäi geä da su ra hmuntsi jäi xotho ne hmuntsi nxampate u.

Pa di ge ya hñä e), f) ne g) ge di t' uni ra ndä nzaya, ne ngu ya mpote hñänsu ka ta hnini di ge ya nzoho jäi ka ya hnini.

N' a ngu n' a ya hmuntsi nzaya di hñäki n' ra mpote.

Konge ra hñänsu ka ra m' efi ge di njut' i.

Ra mfaste hñäxu da una ra uenda hñu nzan' ä ne ma hñu nzan' ä man' aki ä, ha nubu hante da iot' ä ra bedi da nja ra hmuntsi, ne kongotho ya hmuntsa jäi u poni pa yapu, ge xi tsa da ñä ne da ñ' etsi ya hñänsu ne.

Pa di muhu rangutho u te hmä di ge ya nzaya ge rangutho xt' i beni ra thoki, munu da rangutho ya thäki nzaya pa di mpote.

Ra mpote nzaya da t' etsi ne hense di hñänsu ngu hñu ya nzaya mu ya da hmuntsi mu ya bi hmä.

N' u ra ndä nzaya dä iadi ra hem' i pa di nja ra m' äfi, di m' et' ä hñupa da di nja ra hmuntsi pa di njä n' a ra mfatsi, da iot' i ha n' a ra hemi nuä ma da hm' a ra 24 pa di nja ra hmuntsi ne thoki ya m' efi.

Pa di nja ra hmuntsi ge ra ndä nzaya mpote da hñän' a hä ya hñäxu mfaste, ne da xipabi ra da ehe da ntsonte ne da iode nuä feni da tote nuu ya nzaya mefi ha ra tsutbi, xampote, nuä mpefi neki tho, pa da m' a ne da hiandi ha njapi pan nun' a befi mfatsi pa ya jäi, da m' ä n' ä ra mpote, hamu da nja ra hmuntsi.

Pa da nja ra hmuntsi befi, metho da nja ra nzeki nuu ya dänga nzaya, ne da njabu nubu da nja ra hmuntsi nehe petsi da soho nuu ya jäi da io de nuä ma hmä, ne di buppu ra hñäxu mfaste, ra thi hñäxu, ne toho ra hñäxu toho hmuntsi ra bojä, ne ko ya thi mefi nehe da zoho, gatho nuya ge njabu da nja r' a hmuntsi.

Da thoki ra tot' i ha da tutsi ha n' a ra hemi nuä da hma ha nuä ra hmuntsi da nja, ne ha da tutsi nuu ya noya, ne ya thängi nuu da mangä ya noya nuu ya jäi, nepu da ungä ntunt' äye gatho nuä ya jäi hiotse nuä hmuntsi.

8.4.2 Ha te di thoki

Da hiandi nda u di hoki ra mpote nzaya:

- a) Mahioni ya mfatsi hemi, ne da ma tu uni ra mfatsi pa da uni nuna nfatsi he nepu da domi da zoho ä, ne mefa da mu ge bi zoho ra mfatsi pa da fädi. Nubu hintu da uni ya mfatsi hemi da m' a ne da hñena ge n' a ra mfatsi da thändi te da totue, pa da tumbi oh hin' a , ha ra mfaste da hñani pa da bahdi hubu da thumbi ra mfatsi nuna jäi, ne nuna ra faxte pa di njut' i;
- b) Di t' uni, di jä ma su ne do boni ä di tumbabi m' a ra ya ra 'yo mfatsi, ne da to da buni da hiadi, di ge ra m' efi jupu pa di n' u ra ne ñutui toho uni nuna mfatsi ne da xpabi ngatho ma ra pa da fadi te ja ha nuna ngu mfatsi;
- c) Da thutsi ya nthoki befi, ne da hmate da befi ha ra nigua hmuntsi pa ya hindi mfatsi;
- d) Di hmä ha di thogi ra nhio numu xti mpodi ya m' efi, pa di hogi ra nhio pa di m' äpu, ne xi di nfädi ra nhio ha gä hogi ra m' efi;
- e) Ge xi di n' u ha di k' api oa di thoki ra za ya m' efi u da holki muxta hmuntsi ra m' äfi me' fi, ne ha di thoki ra m' efi;
- f) Di t' etsi ya mpote nzaya ka ya hnini ne konge ya hmuntsi jäi; xa hmuntsi konge ya nzoho jäi ka ya hnini; ka ya Dängä Hnini ha m' ui ya nzoho jäi.

- g) Numu jar mé di ge da poti ne di hñux ma ra u te da jar m'edi; ne
- h) Ne u ma ra dä nu ra nzaya.

9. Ha njapi da 'yo nuna

9.1 Ha njapi da n'yo

- a) Da jamasu nuya hemi hmäfi ra hmuntsi di ge ra ndä nzaya ka ra Xeni Hnini M'oda, ne konge ra SEDESEM, ne ko n'a ra jäi mpote di ya ya jäi poni pa xi yapu da m'a toho da tumbabi ya nuu ya mfatsi;
- b) Ge di xi udi ra hem'i nt'odi, ge di hiandi ya jäi mpote u ya jäi to xi pa yapu ngu xa hmä di gen'ä ra hem'i toho ma ra otua ra bedi ne nuä ma ra ya ra'yo nuu to adi ra mfatsi;
- c) Un hampu m'ui ra nguu nzaya ha thändi nuna ra nfotsi ne ha m'ui ya hem'i u pa di iodi ra nfotsi nuä ngu di ñehe pa da hma xa hño nun'a hmuntsi pa da ra zo, ne da nja ra ntekei ha nun'a nguu hmuntsi mfatsi pa di thuni nguthä;
- d) Numu ya xa hmä ge xi xa thogi nuna nfotsi di ge ra ndä, ra nguu nfotsi un ya jäi xi pa yapu di xi di m'ä, ngu ra pa da di zotse ra ya mpa pa di m'ä ka nguu bojä pa di yodo n'a ra hem'i pa tso di t'üni ra bojä, ne pa di juki ra pa ä di hmä;
- Pege ngatho ha numu, ra nguu nzaya ge xi ñ'itho di hoki ra m'efi nuna, pa xi ñ'itho di njut'i ne di hogi ra nhio ya m'efi nuna;
- e) Pa di nu nuya ya m'efi di ge ra hmuntsi mpote ge da ñutui ra hñäxi mfxate pa da hma nunbu njabu nuä tote, ngu nuä xa hmä ne nja ra kohi njapi da totue nuya mfatsi ne ha njapi da thuni u ne da bädi ra ngu hmuntsi mfatsi un ya jäi u xi pono yapu;
- f) Ra hñäxu mfxate mboho da m'a toho umbi ra mfatsi ngu nuu xa zopabi ya hemi mfatsi, ne nuu x a m'a ne xa nja ra kohi, ne hangu ädi nfotsi ya jäi xi poni pa yapu, ne ge xi tsui ya jäi to hinte di hoki ñ'itho ra m'efi nuna, mupu pa ra ya jäi;
- g) N'u ra nguu hmuntsi mfatsi da m ato da umbabi ra mfatsi, ge xi da m'ä hamu di t'uni nuna ra nfotsi ya jäi to xi poni pa yapu ge da t'uni ra nfoxte;
- h) Pa di t'uni ra nfoxte, ge un ka ra Xeni Hnini M'onda ra SEDESEM H ge xi hoki ra un ge xi da beni ge ka di t'uni ngu ra hñu ra pa;
- i) ge xi di jukbi ra hem'i njut'i bojä pa ha di njut'i ngotho u te da tnuni ne ngotho u to nfatsi, ngu xa m'ä ra nzaya xa njuki nuna ra nfoxte, di ya hñu pa xa hmä pa xi di thoki nuya, ra nguu hmuntsi ne ntontsi ne ha tutsi ya thuhu to adi ra mfatsi;
- j) Nu ra mfatsi to tumbabi nubu hinda su ne nubu nun'a jäi to hani nun'a mfatsi da matsi n'a ra mboho nzaya da thäkua bi bestho nun'a mfatsi;
- k) Nu u ya bojä u hinda tsoni ua hinda t'uni pu ha xa mfeni, ya to nuya ge xi da kitsi ya ndä nzaya digeh'ia;
- L) Ngu xa m'ä ra heke m'etho, ge ra ndä nzaya ge tso da nu ha di uni ra bojä nfotsi; ne
- m) Konge ra un ne ra thändi ha di thoki ya m'efi ra ndä nzayo un ha ga thoki ya nt'ot'i hemi, ge xi t'üni ne ya do ha xa tsani ya bojä;
- n) Ya bojä di t'üni numu hindaä tsani ua hindi tsanipu ha xa nfeni ngathi u xa t'üni, ne uañena hinte xa hoki ra m'efi ä xa hm, ne ya te m'e u xa t'üni ne ya bojä, ge xi tsä di gotsi ra ngutho, di gen'u ra nhiaki m'etho xa thutsi, ge ra ndä ge xi tsä da uni ya bojä; ne ra hmuntsa nzaya ge xi da nu manhio nuna ra mfatsi pa ya jäi u to xi poni pa yapu, ne hi odi nuna ra nfatsi da, pe metho da hñutsi ha n'a ra hemi habu di hen'a ge umbabi ra nzeki da hñani ra mfatsi, ne hñumbabi ra hemi di hñepu nte, ne ra hemi habu hutsi ra thuhu n era k'oi., ha nun'a mfatsi se tse pa hñu hmiki ne goho hmiki; nepu mefa ra nguu hmuntsi da hñani nubu xi majuani nuä mangä nuä ra jäi, pa ya jäi pani xi pa yapu (xi da hñutsi ya nt'oti u hmä) di ge xa xi thoni ngothoka ya hnini Hai M'onda ngu hmä;

9.2 Thutsi u te t'uni

9.2.1 Ha ga thändi ha ga thogi ya bojä

Ya hñansu u te hoki u te t'uni ge xi da ka ra ndä nzaya mfatsi pa ngotho di ge ra hnu nte ra pa ra mpa ra pa ä da thoki nuya ya m'efi, ngeä ngu m'a ha nun'a ntot'i ngu ma mudi bi ma, numu hinda hoki nuya xa hmä ge ya da nupu.

9.2.2 D njot' i ra thoki

Ra nguu hmuntsi mfatsi da xipi ra faste pa da badi, ne nun'a da hnen'a ge tumbabi ma n'ra ra jai, ne yut'i ha nun'a nthuni mfatsi, ne da thandi hangu ra bojä ja tho, ngu nu ä ma ha ra betsä bojä, nubu pongo da thuni, nubu da thomi ngeä xa hmä ra pa di mutho.

9.3 Thux thuhu ya jai u to xi poni pa yapu

pa ge xi di negi u te di t'uni di ge ra m'efi nfotsi, ge nu ya hmuntsi mpote nzaya nu ya jai xi pa yapu ge xi tso da un pa di hmuntsi ngotho u to nu nuya ya m'efi di gehia ne ge di xifi ne ya hmuntsi m'upu ka ya hnini ngothpo Hai M'onda ne u m'ui ma n'angdi di ge ra hnini M'onda pa di nuya, nu ka ra m'ehni hem'i yapu: <http://www.ime.gob.mx/directorioorganizaciones>.

9.4 Mu da mpotbi di ge ra mfatsi

Nu ra ndä nzayo ge xi tso da naki ra mfatsi ua da pot' i to di t'uni ra m'efi a xa thoki ge ngu mä ya hem' i xa thoki, ka ra nguu nzaya mä da thoki da poti to thuni ra mfatsi, ne da thuni ma n'a ra jai to adi nuna ra nfotsi ne ä ge xi di hnuxa ra thuhu ne da d'omi ta hamu.

10. Nguu nzaya ngotho ya n'u

Ra nzaya mä te thoki xa nhio pa di ün'a nguenda u ya jai ote ne xi di hogi xa nhio ya m'efi pa hindi n'an'yo u di thoki di ge ra m'efi mfatsi pa di yut' i, ngu xa hmä di ge ma ra ya m'efi nfotsi pa di nte ya hnini di ya m'efi u hoki ra ndä nzaya.

Ra SEDESEM ge tsa da hoki ya m'efi konge ya ta Hnini pa di nfaxhu ne xi di hogi ya m'ef, ne gonge ma ra ya nguu nzayo u mupu ka ra xidi hnini M'onda ne ka ya hnini Xeni M'onda.

Ra SEDESEMGE ge xi tsa da hoki ya hmä m'efi u ngu xi jar m'edi, pa di tsotse ya mfeni ya m'efi ka ya hnini.

Ra ndä nzaya nu ra m'efi ngatho ka ra ximha, ge xi di hoki pa di nfatsihu konge ma ra ya nzaya to ne di uat' i pa di nfatsihu.

11. Ha di thoki to kuat' i ka ra m'efi

To thuni ra mfatsi petsi da mfaxte ka ra hnini te t'adi, konge u ya jai ka ra hnini, ne ko pa xi di nte ya m'efi ka ya hnini.

12. Nthudi

12.1 Hampu nt' udi

Pa ra nthudi ra mfatsi da thoki ngu mä hmända, ne u ne da mä ya jai to ote.

Nu ya hem' i mä poni ja ra "Gaceta del Gobierno" ka ya xi hem' i mä web di ge ra SEDESEM ne ra nguu nzaya ha poni ra nfatsi jai poni pa yapu.

Ngu xa mä ka ra xeni 18 di ge ra hmända, gatho ya hem' i pa te di t'uni ua te di thoki di ge mä hmända.

"NUNA HMUNTSI HEMI, HINTO RA METI N'A RA MBOHO NZAYA. HINGI TSA TO DA HNÄ NUNA NU RA NTE M'UI YA HNINI. NUMU TO DA HNÄ GE DI NZEKI NUNA PA DA M'Ä FADI NE DA THÄMBI RA BOJÄ KO YA NZAYA NGU NUÄ MANGA KA RA HMÄNDÄ".

12.2 Hem' i hmät' i

Ra hem' i mä m'ät' i ra hmuntsi ge xi hoki ra nda nzaya ja ra Xeni M'onda ne konge ra SEDESEM, ngu da mä ya jai ote, di ge ä ra bojä m'ui, ka ra thux hem' i m'ehni yapu, web <http://portal2.edomex.gob.mx/cai/>.

13. Negi thoki ra za

Ra SEDESEM Ge petsi ya thuhu gatho to t'uni ra mfatsi, ngu xa thutsi ka ra xeni 92, heke XIV, nhiaki p) mä ka ra heke di ge ra hmända negi thoki pehni ra hnä ka ra Xeni M'onda ne ka ya Ta Hnini.

14. Ra teni thoki

Ra ndä nzaya ha poni ya m'efi pa ya hnini ge xi da n'u ha di teni ra mfatsi, ngu mä u ya hem' i bi thoki ne da una ra uenda ja ya hmuntsi mu xtä nja ra, hmuntsa m'efi.

15. Hnu ra m'efi ha thogi**15.1 Hnu ra m'efi ha thogi nthi**

Tsa da thoki n'a pa da nu ha bi hoga konge ra CIEPS, pa da ntsa da hoki ra za da mfatsi.

15.2 Nu tengu bi hoga

Ra ndä nzaya nu ya m'efi ya hnini ge da dati ra uenda ne habu pa te hoki ngu mä di nte ya hnini nj'eyamu ja ra CIEPS, u xi xa hoga di ge ra m'efi.

16. Fädi, thändi ne fädi

Ra fädi, thändi ne fädi di ge ä ra mfatsi nu ra bojä ja ra Xeni M'onda, ra nguu nzaya fädi di ge ra nzaya Xeni M'onda, ne u to nu di gempu ka ra SEDESEM, ne ma ra ya hmuntsa nzaya ka ya Ta Hnini, ge tsa da nu ha da japi ne da nu ra za da dati ya mfatsi u to thuni.

17. Ngaxte ne tsutbi

Nu u hingi johia te thoki, ge xi tsa da ngoxte ua tsutbi ne da tsuni di thoki pa da uni ra nfatsi, tsa da udi konge ngotho ya hnini, u to thuni ra nfatsi, ko nge hia:

a) Ko ra hem'i ntat'i:

Ja ra nguu nzaya ha hmä thoki ya m'efi pa di nte ya hnini, m'ui ka ra Av. Baja Velocidad Paseo Tollocan m'ede 1003, Col. Zona Industrial, Nzuni, Xeni M'onda C.P. 50070.

b) Ra ntozgu:

Ja ra m'ui habu thuni ra nfatsi da ñä 01(722) 226 0180; ne 82; ne ja ra m'ui habu ote ra nzaya Xeni M'onda (CATGEM), ka ra lada hinte jot'i 01 800 696 96 96 ne ka ra nthi ra hnini M'onda ne 070 pa di ge Nzuni ne pa nu ngatho ra Hai M'onda 070 pa zuhmi ne mbo ka ra hnini.

c) Ja ra niternet:

Ja ra mpehni hem'i yapu dgprogramasociales@edomex.gob.mx y en la página www.secogem.gob.mx/SAM.

d) Rase jäi:

To nu ha xa thoki ra za mbo ja ra SEDESEM, mupu Av. Baja Velocidad Paseo Tollocan m'ede 1003, Col. Zona Industrial, Nzuni, Xeni Hnini M'onda, C.P. 50070, nt'oxgu 01 (722) 199 70 89, ne ja ya thoka tsutbi di ge to nu ha thoki ra za pa ya hnini, habuote ya jäi ra nguu nzaya da nu ra nfaxte ha thoki ra za ra nzaya Xeni hai M'onda ngu xa n'u ra ndä nzaya u to nuya ya m'efi ne un ka ya Ta Hnini, ge xi di m'ä di handi ya jäi nuu xi xa nhio ra bojä di ge ra SEDESEM.

YA THOGI.

N'A. Da boni ka ra hem'i ra hnu "Gaceta del Gobierno".

YOHO. Nunu ya hem'i poti ngumä da thoki da yut'i ra yoho ra pa bi bonika ra tahem'i "Gaceta del Gobierno" ndä nzaya ne da m'ui ta hinda poti ne ta di thege ra nfatsi.

HÑU. Ha numu di mpadi ya m'efi nuna, ge xi di njuki ka ra hem'i pa di nfädi ra nhio ne di mupu pa di hñu.

GOHO. Pa da thuni ya nfatsi da nu tengu ra bojä m'ui pa di thuni, di t'uni ngu xa hmä ka thoki ha te ngu bojä m'ui

KUT'Ä. Gatho u hingi m'ä ge ja ra hem'i da thoki, da nu ha di hoki ya jäi ote.

Ja ra Hnini Nzuni Lerdo, ra hñaxu ra Xeni Hnini Monda, ra pa 19 n'a nzänä j'eya 2017.

**ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ
HEKE NZAYA N'U M'EFI PA DI NTE YA M'UI YA HNINI
KA RA XENI HNINI M'ONDA**